

The question relating to the fourth block of the second part of the questionnaire, revealed how successful students consider their physical exercise.

Key words: students, physical education, physical fitness, motivation, respondents exercise.

ЮРИДИЧНИЙ БАЗИС ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ

Ігор Франк

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Постановка проблеми. В умовах соціально-економічних і політичних перетворень сучасної України особливого значення набувають питання зміцнення фізичного і духовного здоров'я людини, формування здорового способу життя.

Світовий досвід показує, що засоби фізичної культури і спорту володіють універсальною здатністю в комплексі вирішувати проблеми підвищення рівня здоров'я населення і формування здорового морально-психологічного клімату в колективах і в суспільстві в цілому. Розуміння того, що майбутнє будь-якої країни обумовлюється здоров'ям членів суспільства, призвело до посилення ролі фізичної культури і спорту в діяльності зі зміцнення держави і суспільства, активного використання засобів фізичної культури і спорту в підтримці та зміцненні здоров'я населення.

Вирішення проблем адміністративно-правового регулювання фізичної культури і спорту та чіткої правової регламентації, підвищення ефективності діяльності органів державної влади зі здійснення контролю у сфері фізичної культури і спорту, чітке розмежування повноважень органів державної влади й органів місцевого самоврядування, розробка шляхів оптимізації державного регулювання фізичної культури і спорту є визначальними чинниками поліпшення якості управління сферою фізичного виховання і спорту.

Аналіз результатів останніх досліджень. Ще наприкінці 80-х років ХХ ст. інтенсивно розвивалася матеріально-технічна і спортивна база загальноосвітніх та дитячо-юнацьких спортивних шкіл, контролювалося їх забезпечення спортивним інвентарем та обладнанням згідно з нормативними вимогами, будувалися спортивні майданчики за місцем проживання та у місцях масового відпочинку і оздоровлення дітей, а перед науковцями поставало завдання – науково обґрунтувати інтенсифікацію навчально-виховного процесу [10, 13, 14].

Відомо, що нестача рухів у житті дітей шкільного віку є однією з причин порушення багатьох життєво важливих процесів. Необхідний обсяг рухової активності дітей і підлітків – вирішальний фактор і гарант виховання всебічно розвинутого підростаючого покоління [13].

Сучасний вітчизняний спорт набуває якісно нових властивостей, характерних для розвинутого суспільства з ринковою економікою. Комерціалізація спортивної діяльності та відповідні трансформації всієї системи організації спорту в Україні є необхідними та об'єктивними чинниками, оскільки так можна не тільки підтримувати стале матеріально-технічне забезпечення вітчизняного спорту, але і його динамічний розвиток та конкурентоздатність на міжнародній арені. Ці відносини здебільше стають сферою регулювання цивільного законодавства.

Відносини у сфері організації спорту поступово переходять у площину приватноправових і держава все менше здійснює керівний вплив на спортивну діяльність. Змінюються і методи правового регулювання відповідних цивільно-правових, господарських тощо відносин на користь приватноправових [13].

В Україні тільки формується нормативно-правова база, яка регулює правовідносини в сфері фізичної культури і спорту. В той же час, відносини, що

IV. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

стосуються організаційно–правових форм юридичних осіб приватного права, які діють в області спорту на законодавчому рівні врегульовані досить слабо. Цивільний кодекс України (далі ЦК України) звертає недостатньо уваги на регулювання відносин за участю непідприємницьких юридичних осіб.

Мета – проаналізувати юридичний базис фінансового забезпечення фізичного виховання і спорту в Україні.

Методи дослідження. Методологічну основу дослідження склав комплекс загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання. Використання історичного методу наукового пізнання надало можливість дослідити історичний процес становлення юридичного базису фізичного виховання і спорту. Системно-структурний метод дозволив визначити місце законів, підзаконних актів у діяльності юридичних осіб сфери фізичного виховання і спорту України. Формально-логічний метод використовувався для уточнення легального та доктринального визначення дефініції юридичних чинників фінансового забезпечення фізичного виховання і спорту.

Результати дослідження та їх обговорення. В ст. 23 Конституції України закріплене право людини на вільний розвиток своєї особистості. Воно може бути реалізоване самостійно або на професійній фаховій основі і здебільше через юридичні особи. Найважливішими учасниками ринкових відносин сьогоденної України виступають спортивні організації, основа так званого «третього некомерційного сектора» країни, покликаного вирішувати ряд життєво-необхідних завдань по реальній підтримці мільйонів людей, створенню десятків тисяч робочих місць, здійсненню безлічі суспільно-корисних проектів [11].

Під час дослідження юридичних аспектів діяльності оздоровчо-спортивних організацій ми будемо виходити з розуміння соціальних утворень взагалі, юридичної особи як формалізованого та юридично значимого соціального утворення (ст. 80 ЦК України), юридичної особи приватного права (ч. 2 ст. 81 ЦК України), загальних положень про товариство, спеціальних положень про об'єднання фізичних осіб, а в подальшому – їх різновидів.

Не вдаючись у з'ясування визначення поняття юридичної особи у ст. 80 ЦК України, про що останнім часом пишеться у спеціальній літературі доволі багато, ми будемо виходити з їх різновиду у приватній сфері (ст. 81 ЦК України). В залежності від тих чи інших критеріїв цивільне законодавство виділяє різні види юридичних осіб.

Меті упорядкування всієї системи юридичних осіб слугують також передбачені цивільним законодавством організаційно-правові форми їх діяльності. Організаційно-правовою формою юридичної особи є сукупність конкретних ознак, що об'єктивно виділяються у системі загальних ознак юридичної особи та суттєво відрізняють цю групу юридичних осіб від інших [1, 3, 5]. Тож, у випадку, що одна з ознак юридичної особи виділяє її з числа інших, то йдеться про самостійну організаційну форму юридичної особи. У іншому випадку йтиметься про окремі види організацій у межах однієї організаційно-правової форми [12].

В ч. 1 ст. 83 ЦК України встановлено, що юридичні особи можуть створюватись у формі товариств, установ та інших формах, встановлених законом. Тобто, ЦК не містить вичерпного переліку організаційно-правових форм юридичних осіб, в тім числі і тих, які діють в сфері фізичної культури і спорту. На разі правове становище цих організацій визначається Законами України «Про об'єднання громадян» та «Про фізичну культуру і спорт». Але вони розроблялись різними розробниками на різних теоретичних задах і тому не корелюються між собою [5, 15].

IV. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

Відповідно до ЗУ «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» - об'єднанням громадян є добровільне громадське формування, створене на основі єдності інтересів для спільної реалізації громадянами своїх прав і свобод. Об'єднання громадян, незалежно від назви (рух, конгрес, асоціація, фонд, спілка тощо) визнається політичною партією або громадською організацією. Визначено, що дія цього закону не поширюється на релігійні, кооперативні організації, об'єднання громадян, що мають основною метою одержання прибутків, комерційні фонди, органи місцевого та регіонального самоврядування (в тому числі ради і комітети мікрорайонів, будинкові, вуличні, квартальні, сільські, селищні комітети), органи громадської самодіяльності (народні дружини, товариські суди тощо), інші об'єднання громадян, порядок створення і діяльності яких визначається відповідним законодавством [7].

Громадською організацією визнається об'єднання громадян для задоволення та захисту своїх законних соціальних, економічних, творчих, вікових, національно-культурних, спортивних та інших спільних інтересів.

У зв'язку з вищевикладеним виникає певна необхідність у розкритті поняття й сутності юридичних компонентів фінансування спортивних організацій, причинах їх виникнення й особливостях еволюції. Для цього доцільно визначитись у генезі спортивні організації як юридичної особи та специфіці набуття такого правового становища. Тривалість існування й реальні перспективи розвитку й удосконалювання організацій неможливо представити, не здійснивши короткий екскурс в історію й процес їхнього становлення та встановлення чинників, що впливали на ці процеси та їх правове оформлення. Аксиоматично, що люди для досягнення певного результату, що особливо залежить від їх взаємодії, об'єднуються у певні співтовариства (організації) [4].

Свідчення про об'єднання людей зі спільними поглядами на природу, суспільство, літературу, мистецтво можна знайти вже у стародавніх суспільствах, навіть Аристотель [3] та Марк Туллій Цицерон [2] казали про об'єднання людей. У різних народів виникали різноманітні об'єднання, що певною мірою впливали на суспільно-політичний розвиток і, відповідно, учасники об'єднань ставали учасниками цих відносин. В V ст. до н.е. в Афінах утворювалися гетерії – таємні товариства односторонніх-олігархів, спрямовані проти демократичного ладу, а в Стародавньому Римі часів Республіки існували організації оптиматів – прихильників сенату та традиційних (аристократичних) форм правління, які протиставлялись організації популярів, що були виразниками інтересів плебсу та провінціалів [2, 14]. Ще в найдавніші часи в Римі існували приватні корпорації: союзи з релігійними цілями (*sodalitates*, *collegia sodalitates*), професійні союзи ремісників (*fabrorum*, *pistorum*). За свідченнями Гая, Закони XII таблиць (D. 47, 22, 4) навіть надавали союзам з релігійними цілями право розробляти для себе устава, аби тільки вони не суперечили закону. Даний порядок вільного утворення колегій, запозичений, зі слів Гая, із законодавства Солона, тобто із грецького права, проіснував до кінця Республіки. Припинялась така організація з досягненням мети її діяльності, розпаданням особового складу, а також якщо діяльність організації приймала протизаконний характер [14].

Що стосується сфери фізичної культури і спорту, то перші спортивні об'єднання з'явилися у Стародавній Греції та інших стародавніх державах (зрозуміло, що в ті часи самого терміну «спорт» не існувало, замість цього існував термін «гімнастика», «гімнастичні вправи», «гімнасії» тощо). Одним з самих яскравих джерел літератури Древньої Греції, в якому описуються спортивні поєдинки та змагання є гомерівські «Іліада» та «Одіссея». Близько 700 віршів «Іліади» присвячується детальному опису

IV. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

поєдинків героя, подібно сьгоднішнім спортивним репортажам, які дуже детально передають атмосферу змагань [2].

Звичайно, древні гільдії й клани з великою умовністю можна віднести до об'єднань з погляду на конструкції сучасного права, однак саме такі професійні об'єднання слід вважати першими спортивними організаціями. Наприклад, вже древній Спарті в VII ст. до н.е. існувала спеціальна врегульована державою система фізичного виховання молоді.

Цікаво, що на Східній Галіції діяльність спортивних товариств регламентувалась низкою законів, зокрема законом «Про товариства» від 1897 р., яким встановлювалися правові основи заснування, здійснення і закінчення діяльності громадських організацій. Наприклад, діяльність спортивно-гімнастичного товариства «Пласт» окрім закону «Про товариства» також регламентувалась «Законами Українського пласту» [14].

Також слід відмітити, що існували спортивні товариства тих часів за рахунок матеріальної підтримки меценатів-підприємців, членських та вступних внесків. Наприклад, вступний внесок в спортивно-гімнастичне товариство «Сокіл» дорівнював 1 рублю, а членський внесок - 5 рублів: Перед першою світовою війною сума в 5 рублів складала третю частину середньомісячної зарплати робітника.

В Одеському товаристві велосипедистів-любителів на початку 90 років XIX ст. вступний внесок був 5 рублів, а членський – 10 рублів на рік. Вступний внесок у Київському яхт-клубі був ще більший – 25 рублів на рік. Але поряд із цим, ми можемо зустріти і таке пригадування: «Гра (шахова) відбувалася у велосипедному клубі, що не мала ніякого відношення до велосипедного – тоді ще тільки зароджувався – спорту, ні до шахів. Для гри було надано велику залу; в ній було зручно, якщо не звертати уваги на шум із сусідніх кімнат, де проводилася азартна карточна гра, - головне джерело доходів клубу і мета його існування» [2, 14].

Приблизно один раз на рік спортивні товариства звітували щодо проведених заходів фінансової діяльності товариства, стану інвентарю, також у звітах доповідалося про хід загальних зборів, друкувався список дійсних членів, постанови міської та губернської адміністрації, які мали відношення до діяльності товариства. Такі відносини є по суті внутрішньо організаційні чи навіть внутрішньо корпоративні.

У другій половині XIX ст. на Україні почав формуватись самодіяльний спортивний рух, що знайшов своє відображення в діяльності спортивних товариств. Розвиток цього руху йшов з деякими ускладненнями та повільними темпами, дозвільним порядком створення таких товариств, малим кількісним складом, в порівнянні з аналогічним рухом в європейських країнах, але слід зазначити, що він мав досить розвинені форми, які знайшли своє відображення в правовому забезпеченні діяльності спортивних товариств. Спортивні організації (союзи) на той час не мали статусу юридичної особи, не мали права набувати або відчужувати нерухоме майно, накопичувати капітали, здійснювати договори, вступати в зобов'язання, бути позивачем та відповідачем у суді [13, 14].

Треба зазначити, що виникнення, становлення та розвиток оздоровчо-спортивних організацій, як і всіх інших організацій, в ті часи відбувалися під впливом трьох основних теорій сутності юридичної особи - «теорії колективу» (засновник А.В. Венедіктов), «теорії держави» (засновник С.І. Асканазій), «теорії директора» (засновник Ю.К. Толстой). Ці теорії розкривали сутність юридичної особи через людський субстрат, що і надавав їм соціального реального значення. При цьому мова здебільше йшла про державні організації, яким і належала домінуюча роль в цивільних правовідносинах [2, 12].

IV. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

Конституція УРСР 1978 року в ст. 49 закріплювала право громадян на об'єднання в громадські організації, одночасно закріплюючи мету й завдання розвитку фізичного виховання, фізичної культури, спорту й туризму – виховання здорового молодого покоління, всебічно підготовленого до продуктивної праці й захисту Батьківщини, усіяке заохочення й розвиток всіх видів масового спорту, активне залучення до спортивного руху самих широких верств населення, досягнення органічної єдності фізичного виховання із практикою комуністичного будівництва (ст.ст. 20, 24, 41 Конституції СРСР) [13, 15].

Таким чином, Основний Закон розглядав розвиток фізичного виховання як справу державної важливості, мета якого – служіння інтересам трудящих, забезпечення заняттями спортом у будь-якому віці. У зв'язку із державною спрямованістю розвитку фізкультури й спорту, загальне керівництво фізкультурою й спортом у СРСР здійснювали органи державної влади, їх виконавчі й розпорядницькі органи в центрі й на місцях.

Крах тоталітаризму вплинув і на положення спорту – як в сферах управління, так і в сфері фінансування. В умовах становлення ринкової економіки федерації з різноманітних видів спорту, ФСТ, клуби, союзи отримали самостійність, але не кожна з цих організацій змогла б забезпечити розвиток свого виду спорту без державної підтримки.

У ці роки знизилася загальна кількість людей, які займались фізичною культурою й спортом. Практично зруйнована система виробничої фізичної культури, яка в основному підтримувалася профспілковими організаціями. Через різке збільшення вартості платних фізкультурно-оздоровчих послуг, заняття фізичною культурою й спортом стали недоступними широким верствам населення.

Успішний перехід на госпрозрахунок удався не кожній спортивній організації. У цілому проблема переходу спортивних об'єктів на госпрозрахунок є організаційною в сенсі надання платних оздоровчих послуг населенню. Надання платних послуг дозволяє більш широко задовольнити потреби громадян у заняттях фізичною культурою і спортом та більш ефективно використовувати спортивні споруди, ліквідувати їх збитковість. Тільки третина з них мала певні умови та технічне обладнання для надання платних послуг.

Як вже зазначалось, організації, що діють у сфері спорту можуть утворюватись у найрізноманітніших організаційно-правових формах. ЦК України встановлює, що юридичні особи можуть створюватись у формі товариств, установ та інших формах, встановлених законом (ч. 1 ст. 83) – тобто, ЦК не містить вичерпного переліку організаційно-правових форм юридичних осіб, в тім числі і тих, які діють в сфері фізичної культури і спорту.

Висновки. У зв'язку з тим, що чинне законодавство України не повністю відображає основні ознаки та критерії формування бюджету організацій, що діють в сфері спорту, то ми вважаємо за потрібне розробити нові, модерні концепти фінансування фізичного виховання і спорту України – через призму аналізу законів, норм регулювання діяльності підприємств країн Європейського Союзу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Амельченко В. Юридична особа як суб'єкт цивільних правовідносин / В. Амельченко // Юридичний журнал. - 2005 р. - № 10 (40). – С. 44-46.
2. Антологія української юридичної думки. В 6 т. Том 6: Цивільне право / [Редкол.: Ю.С. Шемшученко (голова) та ін. / Упорядники: Я.М. Шевченко, І.Б. Усенко, Г.П. Тимченко, Т.І. Бондарчук, С.Є. Морозова; відп. редактор Я.М. Шевченко]. – К., 2003. – 584 с.

IV. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

3. Аристотель. Политика / Аристотель // Сочинения: В 4 т. Т. 4. – М.: Мысль, 1983. – С. 376–644.
4. Бірюков І.А. Цивільне право України. Загальна частина / Бірюков І.А., Заїка Ю.О., Співак В.М. - К., 2000. – 304 с.
5. Блащук. Т. Організаційна єдність як ознака юридичної особи / Т. Блащук // Підприємництво, господарство і право. – 2005. - №10. – С. 41-44.
6. Державна програма розвитку фізичної культури і спорту на 2007-2011 роки, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2006 р. № 1594 - [Електроний ресурс] – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/kmu/control/uk/cardnpd>.
7. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців»: станом на 01 червня 2008 р. - Відомості Верховної Ради (ВВР), 2003. - № 31-32. - Ст. 263.
8. Закон України «Про підтримку олімпійського, параолімпійського руху та спорту вищих досягнень в Україні»: станом на 1 червня 2008 р. - Відомості Верховної Ради України, 2000. - № 43. – Ст. 370.
9. Закон України «Про фізичну культуру і спорт»: станом на 01 червня 2008 р. - Відомості Верховної Ради (ВВР), 1994. - № 14. - Ст. 80.
10. Кирієнко О. Фізкультурно-оздоровча та спортивна діяльність і надалі ліцензується / О. Кирієнко // Вісник податкової служби України. – 2005. - № 43. - С. 11.
11. Конституція України – основа реформування суспільства. – Х.: Право, 1996. - 96 с.
12. Медведєва Л.М. Зміни в законодавстві щодо організаційно-правових форм юридичних осіб / Л.М.Медведєва, Н.М. Гончарова // Право України. – 2004. - № 4. - С. 125-131.
13. Тіхонова М.А. Непідприємницькі фізкультурно-спортивні організації як суб'єкти цивільного права автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 – цивільне право та цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право / М.А.Тіхонова. – Харків., 2009. – 20 с.
14. Трофім'як Б.Є. Гімнастично-спортивні організації в національно-визвольному русі Галичини (друга пол. ХІХ ст. - перша пол. ХХ ст.). Монографія / Трофім'як Б.Є. – Тернопіль: «Економічна думка», 2001. - 695 с.
15. Труфанова Л.М. Юридичні особи в сучасному українському цивільному праві: теорія і практика / Л.М. Труфанова // Держава і право. – 2001. - Вип. 13. - С. 219-224.

АНОТАЦІЇ

ЮРИДИЧНИЙ БАЗИС ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ

Ігор Франк

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Фізична культура та спорт забезпечують вільний розвиток людини (ст. 23 Конституції України), здійснюють великий вплив на формування вольових та моральних якостей людини, розвиток та вдосконалення її особи. Одним з найважливіших аспектів такого розвитку є заняття громадянами України фізичною культурою та спортом самостійно чи колективно або на професійній основі. Сьогодні фізична культура та спорт поєднують в собі економічні інтереси бізнесу та загальнолюдські обов'язки держави, радикальним чином перетворена макроекономічна сфера, якісно змінені відносини власності в системі спортивних організацій та їх інфраструктурі, поставлена на ринкову основу діяльність всіх фізкультурно-спортивних організацій, в тім числі і непідприємницьких. Вивикає нагальна потреба в організаційно-правових формах їх забезпечення.

Сучасний вітчизняний спорт набуває якісно нових властивостей, характерних для розвиненого суспільства з ринковою економікою. Комерціалізація спортивної діяльності та відповідні трансформації всієї системи організації спорту в Україні є необхідними та об'єктивними чинниками, оскільки так можна не тільки підтримувати сталі матеріально-

IV. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

технічне забезпечення вітчизняного спорту, але і його динамічний розвиток та конкурентоздатність на міжнародній арені. Ці відносини здебільше стають сферою регулювання цивільного законодавства.

Відносини у сфері організації спорту поступово переходять у площину приватноправових і держава все менше здійснює керівний вплив на спортивну діяльність. Змінюються і методи правового регулювання відповідних цивільно–правових, господарських тощо відносин на користь приватноправових.

Ключові слова: юридическое лицо, спортивная организация, гражданское право

ЮРИДИЧЕСКАЯ БАЗИС ФИНАНСОВОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ФИЗИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ И СПОРТА УКРАИНЫ

Игорь Франк

Прикарпатский национальный университет имени Василия Стефаника

Физическая культура и спорт обеспечивают свободное развитие человека (ст. 23 Конституции Украины), осуществляют большое влияние на формирование волевых и нравственных качеств человека, развитие и совершенствование его личности. Одним из важнейших аспектов такого развития является занятие гражданами Украины физической культурой и спортом самостоятельно или коллективно или на профессиональной основе.

Сегодня физическая культура и спорт объединяют в себе экономические интересы бизнеса и общечеловеческие обязанности государства, радикальным образом преобразована макроэкономическая сфера, качественно изменены отношения собственности в системе спортивных организаций и их инфраструктуре, поставленная на рыночную основу деятельности всех физкультурно-спортивных организаций, в том числе и предпринимательских.

Возникает насущная необходимость в организационно-правовых формах их обеспечения. Современный отечественный спорт приобретает качественно новые свойства, характерных для развитого общества с рыночной экономикой. Коммерциализация спортивной деятельности и соответствующие трансформации всей системы организации спорта в Украине необходимы и объективными компонентами, поскольку так можно не только поддерживать постоянное материально-техническое обеспечение отечественного спорта, но и его динамичное развитие и конкурентоспособность на международной арене. Эти отношения преимущественно становятся сферой регулирования гражданского законодательства.

Отношения в сфере организации спорта постепенно переходят в плоскость частноправовых и государство все меньше осуществляет руководящее влияние на спортивную деятельность. Меняются и методы правового регулирования соответствующих гражданско-правовых, хозяйственных отношений – в пользу частноправовых.

Ключевые слова: юридическое лицо, спортивная организация, гражданское право.

LEGAL BASIS FINANCIAL SUPPORT PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS OF UKRAINE

Igor Frank

Carpathian National University named after V. Stefaniuk

Physical Culture and Sports provide free development rights (Art. 23 of the Constitution), exercise a great influence on the formation of will and moral qualities of human development and improvement of his personality. One of the most important aspects of this development is the employment of Ukrainian citizens in physical culture and sports individually or collectively, or on a professional basis.

Today, physical culture and sports combine the economic interests of business and human responsibilities of the State, radically transformed macroeconomic sphere, qualitatively changed ownership relations in the system of sports organizations and their infrastructure, set on a market basis the activity of all sports and sports organizations, including business.

There is an urgent need for organizational and legal forms of collateral. Modern national sport acquires a qualitatively new properties characteristic of a developed society with a market economy. Commercialization of sports activities and the corresponding transformation of the entire system of organization of sport in Ukraine, relevant and objective components as well, you can not only maintain a constant logistical support of national sport, but also its dynamic development and competitiveness in the international arena.

IV. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

These relations are mainly the field of regulation of civil law. Relations in the sphere of sport are moving in the plane of private and state leadership carries less impact on sports activities. Changing and methods of legal regulation of the civil law, economic relations - in favor of private law.

Key words: legal entity, sports organizations, civil law.

МЕНЕДЖМЕНТ СПОРТИВНОГО КЛУБУ У СУЧАСНИХ УМОВАХ РОЗВИТКУ ФІЗКУЛЬТУРНОГО РУХУ УКРАЇНИ (НА МАТЕРІАЛАХ СПОРТИВНОГО КЛУБУ «СЛАВІЯ - СКІФ»)

Христина Фуштей

Національний університет харчових технологій

Умовні позначення: СК – спортивний клуб, ФСТ – фізкультурно – спортивне товариство.

Актуальність. Радикальні перетворення у соціально-економічному житті та державно-політичної організації країни зумовили суттєві зміни у сфері фізичної культури і спорту, в національній системі фізичного виховання.

Трансформування організаційної структури вітчизняного спорту виразилося в усвідомленні гострої необхідності формування і розвитку системи клубної роботи серед учнівської та студентської молоді. Даний факт знаходить своє відображення в основних нормативно-правових документів, що регламентують розвиток галузі: редакція Закону України «Про фізичну культуру і спорт» (2009), Національна доктрина розвитку фізичної культури і спорту в Україні (2004), Концепція загальнодержавної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на 2012-2016 року та ін., в яких підкреслюється, що розвиток фізичної культури і спорту в країні багато в чому залежить від ефективного функціонування спортивних клубів як первинної ланки фізкультурного руху.

Зміни в державному управлінні і галузі послужили об'єктивними передумовами для перетворення спорту в сферу бізнесу, торкнулися усіх сторін діяльності клубів: організаційної структури, правового становища, трудових відносин зі спортсменами, змінили місце спорту в системі суспільних цінностей.

Спортивні єдиноборства в Україні активно розвиваються на основі складних ринкових відносин. Змагання, спортсмени, тренери отримали високу ринкову вартість. Зміни торкнулися системи управлінських і правових відносин суб'єктів спортивної діяльності, оплати праці спортсменів, вплинули на їхні ціннісні орієнтації. Клуби змінили власників. Принципово новим стала і поява спонсорської підтримки з боку великих, у тому числі і закордонних компаній. Змінилися і функції спорту в цілому.

Аналізуючи затвержені до початку третього тисячоліття наукові основи управління спортом, правомірно констатувати, що вони не відповідають його сучасному стану.

Як проблеми виступає пізнання закономірностей і суперечностей становлення, функціонування і тенденцій розвитку менеджменту студентських спортивних клубів як особливої складової галузі фізична культура і спорт в сучасному суспільстві. Вищесказане визначає актуальність дослідження.

Метою дослідження є розкриття організаційних механізмів менеджменту спортивного клубу з єдиноборств на сучасному етапі розвитку фізкультурного руху.

Задачі: 1. Визначити тенденції становлення й розвитку менеджменту спортивних клубів в Україні;

2. Виявити особливості внутрішнього клубного менеджменту в спортивному клубі «Славія-Скіф»;